

Zvēri, kurus neviens nav redzējis, tikai mēs

Ulf Starks

Māksliniece Linda Bundestama

No zviedru valodas tulkojis Juris Kronbergs

Liels un mazs, 2019

ISBN: 978-9934-574-37-5

Sinopse

Ulfa Starka un Lindas Bundestamas ilustrētā dzejas grāmata „Zvēri, kurus neviens nav redzējis, tikai mēs” jau nodēvēta par mūsdienu klasiku. Grāmatas dzejoļi stāsta par 27 būtnu sugām, kuras, izņemot autorus un lasītājus, neviens nav redzējis. Šīs būtnes ir līdzīgas ne tikai dzīvniekiem un augiem, bet arī mums – cilvēkiem. Tās mēdz būt laimīgas, ziņkārīgas, apjukušas un vientuļas, cenšoties saprast dzīvi, dažādās jūtas un emocijas, ko cilvēki piedzīvo – skumjas, melnholiju, pretrunīgas sajūtas par savu ķermeni un vēlēšanos būt kādam citam. Starks šīs sajūtas iztēlojis un aprakstījis ar sirsnīgu humoru un asprātīgām vārdu spēlēm, savukārt Bundestama košajās ilustrācijās radījusi katram tēlam neatkarīgu un spilgtu personību. Grāmata 2017. gadā saņēmusi prestižo Ziemeļvalstu Padomes balvu bērnu literatūrā un 2016. gadā - Zviedrijas „Snöbollen” balvu par skaistāko grāmatu Zviedrijā.

Autoru tandēms ir jau pazīstams un mīļš arī lasītājiem Latvijā, kopš 2012. gadā izdevniecībā „Liels un mazs” iznāca dzejas grāmata „Diktators”.

Grāmata piemērota pirmskolas un jaunākā skolas vecuma bērniem, sākot no 5 gadu vecuma.

Noskaties īsu video par grāmatu [šeit](#) !

Grāmatas izdošanu atbalstījis Valsts kultūrkapitāla fonds, Eiropas Savienības programma „Radošā Eiropa”, Latvijas Republikas Kultūras ministrija un somu literatūras popularizēšanas organizācija FILI.

Par autoriem:

Zviedru rakstnieks **Ulf Starks** (*Ulf Stark*, 1944–2017) ir sarakstījis gandrīz 100 grāmatu bērniem un jauniešiem, un saņēmis daudzas literatūras balvas. Viņa grāmatas tulkotas vairāk nekā 30 valodās. „Liels un mazs” izdevusi vairākus Ulfa Starka darbus – „Bēguļi” (2020), „Proti svilpot, Juhanna?” (2016), „Diktators” (2012) un „Mans draugs Pērsijs, Bufalo Bils un es” (2011).

Māksliniece **Linda Bundestama** (*Linda Bondestam*, 1977) ir viena no pazīstamākajām un visvairāk apbalvotajām grāmatu ilustratorēm ziemeļvalstīs. Linda Bundestama strādājusi kopā ar izcilie somu un zviedru autoriem, kuru darbi tulkoti daudzās valodās un apbalvoti. Linda ir Somijas zviedriete – dzimusi un uzaugusi Helsinkos, studējusi Kingstonas Universitātē.

Par tulcotāju:

Juris Kronbergs (1946–2020) rakstīja dzeju gan latviešu, gan zviedru valodā un tulkoja gan latviešu literatūru zviedriski, gan zviedru literatūru latviski. Izdevniecībā „Liels un mazs” izdoti divi Jura Kronberga dzejoļu krājumi bērniem – „Mākoņu grāmata” (2010) un „Laika bikses” (2020). Kronberga asprātība, kas ļoti raksturīga viņa paša dzejai, vērtīgums, empātija un lielā atdzejošanas pieredze ļāvuši viņam Starka fantāzijas zvērus no jauna radīt latviešu valodā.

UZDEVUMI UN AKTIVITĀTES

Saruna „Ko pastāsta vārds”

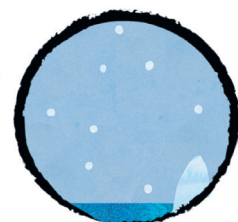
Pirms lasāt dzejoli bērnam priekšā, izlasiet zvēram doto nosaukumu, pārrunājiet, kas tas varētu būt, kur dzīvo, ko ēd, vai ir draudzīgs, gudrs, bīstams? Kas liek domāt, ka mūsu pieņēmums ir pareizs? Pēc tam izlasiet dzejoli un salīdziniet, vai saturs atbilst šai versijai. Skaidrojiet dažādu grāmatā lietoto vārdu nozīmes – nomadi, vulkāns, atlants, anarhija u.c. Veiciet pētījumus par nepazīstamajiem vārdiem, izmantojiet tezaurs.lv un citus resursus.

Saruna „Iztēles tēli”

Pārrunājiet, kas ir īstenība un kas ir iztēles tēli, kā tie līdzās pastāv mūsu dzīvē, kur ikdienā sastopamies ar iztēles tēliem (māksla, pasakas, rotaļas, bērnu „iedomu draugi”).

Pētnieciskais darbs „Dabas vērojumi pārvēršas dzejā”

Skaidrojiet un pētiet norises dabā, dabas parādības, kas atspoguļojas dzejoļos.

Pētnieciskais darbs „Pasaulē ir daudz dzīvības formu”

Izpētiet, kādas dzīvības formas ir sastopamas gaisā, uz zemes un ūdenī. Izvēlieties vismaz 5 neredzēto zvēru vārdus, kas minēti grāmatā. Izdomājiet un uzrakstiet, kur tie dzīvo – gaisā, uz zemes vai ūdenī. Uzzīmējiet, kā tie visi draudzīgi sadzīvo.

Sarunas par dzejoļiem

Tēmas dzejoļos, kuras var pārrunāt grupā vai pārdomāt individuāli:

- Izlasiet dzejoli „**Divdabietis**”. Nosauciet emocijas, kādas jūt dzejoļa varonis. Pastāstiet, kas izraisa Divdabieša emocijas? Vai vieni un tie paši notikumi visiem cilvēkiem izraisa vienādas emocijas?

- Izlasiet dzejoli „**Cits**”. Padomājiet par saviem talantiem: ko tu vislabāk māki, kas tev padodas, pārrunā to ar citiem bērniem. Uzzīmējiet katrs savu pašportretu.

- Izlasiet dzejoli „**Kakāki**”. Pārrunājiet jēdzienus „es” un „mēs”. Analizējiet kādu konkrētu situāciju no bērnudārza ikdienas vai brāļu un māsu attiecībām, kurā bija jāizdara rīcības izvēle, pamatojiet katrs savu izvēli.

- Izlasiet dzejoli „**Nomadiņš**”. Pārrunājiet, kas ir klejotāji un nometnieki, kā atšķiras viņu dzīvesveids. Ar ko atšķiras ceļotājs no klejotāja? Kāpēc cilvēki maina dzīvesvietas?

- Izlasiet dzejoli „**Klumpantrops**”. Pārrunājiet priekšstatus par smagumu un vieglumu, svēršanu, salīdziniet dažādus priekšmetus. Pastāstiet par lidošanu sapņos.

- Izlasiet dzejoļus „**Retredzētā**” un „**Jūras gigants**”. Salīdziniet, kādas dzīvās radības mīt dažādos jūru un okeānu dziļumos.

- Izlasiet dzejoli „**Avvotinja**”. Pārrunājiet, kas ir atspīdums, spoguļattēls, spogulis, spoguļraksts, atrodiat savā apkārtnē priekšmetus, kuros var redz savu spoguļattēlu.

- Izlasiet dzejoli „**Gneisis**”. Pārrunājiet zemeslodes ģeoloģisko uzbūvi. Kur zemes dzīles iznāk virspusē, kas ir vulkāni.

- Izlasiet dzejoli „**Ēnu zvērs**”. Pārrunājiet, kā rodas ēna. Kā mainās mana ēna dažādos diennakts laikos, dažādos apgaismojumos. Koku ēna, augi, kam patīk ēna.

Praktiskais darbs „**Es esmu izdomāts zvērs**”

Uzzīmē sevi kā zvēru un raksturo sevi – kāds ir mans izskats, raksturs (nosaucot īpašības, piemēram, stiprs, gudrs, slinks, draudzīgs, utt.). Izdomā vārdu savam zvēram! Šo uzdevumu var interpretēt arī kā spēli „Ēnu teātris”. Veidojiet ar rokām un priekšmetiem uz sienas dažādas pašu izdomātu zvēru ēnas, pastāstiet par saviem iedomu zvēriem.

Spēle „**Emocijzīmes**”

Spēli var izgatavot katrs pats.

Lai izveidotu šo spēli, būs nepieciešams kartons vai biežāks papīrs, šķēres, flomasteri vai marķieri. No papīra izgriez vairākus ovālus. Uz katra zīmē emocijas, piemēram, ovāla augšpusē zīmē acis un priecīgus uzacu lokus. Ovāla lejasdaļā zīmē smaidīgu muti. Nākamo ovālu zīmē bēdīgu, citu satrauktu, pārsteigtu, utt. Emocijzīmes jāzīmē tā, lai ovālus vidū var pārgriezt.

Bērna uzdevums ir savienot atbilstošās emocijzīmju pusītes. Ja kādu emocijzīmi nesanāk savienot, tad pieaugušais drīkst piedalīties, iztaujājot bērnu, kādu emociju viņš vēlas izveidot, kā arī aprunāties, kādas pazīmes raksturo atbilstošās emocijas. Ja spēlei ir izveidoti vairāki komplekti, tad to var spēlēt vairāki bērni kopā, klausoties, kādu emociju nosauc skolotāja (cits pieaugušais), pēc tam cenšoties to salikt. Bērni var atdarināt emocijas, kas redzamas kartītē.

Vienmēr jāatceras, ka rotaļa jābeidz ar priecīgām emocijām. Piemēram, visi kopā var sajusties laimīgi un sirsnīgi smaidīt.

